

باسمه تعالی

شیوه نامه راهبری و برگزاری مسابقه و پویش همگانی حفظ آیات و سور منتخب جهت فرهنگ‌سازی مفاهیم اساسی و پایه تمدنی

۱- مقدمه (بیان مسأله، مستندات و ضرورت ها)

«ما از قرآن دوریم؛ ما از قرآن بیگانه‌ایم؛ ما با مفاهیم قرآن ناآشنایم؛ باید کاری کنیم؛» این جملات مقام معظم رهبری در سال ۹۶ است. اما چه کار باید کرد؟ خود حضرت آقا در ادامه، یکی از مهمترین راهکارهای مد نظر خودشان برای قرآنی کردن جامعه را بیان می‌کنند و آن عبارت است از گفتمان‌سازی و تبدیل کردن مفاهیم قرآنی به مسلمات فکری و رایج‌ترین افکار مشترک همه مردم. در نظر مقام معظم رهبری «این کاری است که باید در زمینه‌ی قرآن انجام بگیرد» و «باید این جور دنبال قرآن رفت». (۱۳۹۶/۰۲/۰۷)

گفتمان‌سازی و فرهنگ‌سازی مفاهیم اساسی قرآنی از یک سو و گستره این فرهنگ‌سازی در حد عموم مردم جامعه از سویی دیگر مورد تأکید رهبری انقلاب می‌باشد که لازم است به عنوان اقدامی مهم در دستور کار ادارات امور قرآنی استانها قرار گیرد. نباید فعالیت‌های سازمان از این نگاه فاصله بگیرد و محدود به یک قشر خاص با جمعیت محدود گردد. باید با برنامه‌هایی که قابلیت عمومیت پیدا کردن داشته باشند، به سراغ مردم رفت. یکی از راه‌هایی که می‌توان مفاهیم کاربردی و مورد نیاز امروز جامعه را در بین مردم گفتمان کرد و به مسلمات فکری رایج بین مردم تبدیل کرد، تلاش برای (حفظ آیات کلیدی قرآن) توسط عموم جامعه است. البته در این مسیر "حفظ قرآن" یکی از گام‌های مهم محسوب می‌شود ولی مقدمه‌ای برای گفتمان‌سازی این معارف است.

حفظ منتخب قرآن، مزایای نسبی بسیار زیادی دارد. ایجاد تسلط بر مفاهیم اساسی قرآن با سهولت بیشتر در عین حفظ شادابی حافظ، باعث می‌شود تا حفظ موضوعی به صورت قابل توجهی قابلیت عمومی شدن برای گفتمان‌سازی آیات قرآن در زندگی روزمره را داشته باشد. از این باب اگر چه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) به تربیت ۱۰ میلیون حافظ کل قرآن توصیه فرموده‌اند ولی در دیداری سفارش فرمودند که حفظ موضوعی را بر حفظ ترتیبی مقدم کنید.

یکی از موضوعات مهم و مسئله‌های تنش‌زا در ایران اسلامی، فتنه «زن زندگی آزادی» است که علاوه بر به چالش کشیدن ارزش‌های عقیقانه در جامعه، تلاشی در جهت مستقر نمودن عقیده فمینیستی دارد. در نتیجه به نهاد خانواده که به عنوان عنصری مهم در تمدن اسلامی شناخته شده است، حمله مخربی نموده است.

هدف کلی از این طرح، تبیینی قرآنی از مسائل روز و ایجاد تصویری صحیح از نظامات اسلامی به ویژه "نظام خانواده" در اسلام است؛ بدین صورت از تمامی ابزارهای رسانه‌ای استفاده نموده تا به تبیین قرآنی ارزش‌های اسلامی در نهاد خانواده پرداخته شود.

۲- اهداف کلی

۱. ایجاد زمینه برای انس آحاد جامعه با قرآن کریم
۲. گفتمان‌سازی «قرآن زنده، پویا، فعال و اثرگذار»
۳. کاربردی‌سازی آموزه‌های قرآنی در زندگی اقشار مختلف مردم در راستای اقامه فریضه "جهاد تبیین"
۴. تبدیل ۱۲ فراز و آیه قرآنی به ضرب‌المثل و گفتمان رایج در بین افکار و افواه مردم
۵. انگیزه‌بخشی، همراه‌سازی و توانمندسازی ظرفیت‌های مردمی برای پیشبرد طرح‌های ملی
۶. زمینه‌سازی برای توسعه حفظ ترتیبی قرآن کریم (عمومی و تخصصی)

۳- اهداف عملیاتی (کمی و کیفی)

حمایت از برگزاری مسابقات حفظ ۱۲ فراز قرآن کریم با عنوان (مستورا)

اهداف کمی این برنامه در قالب تفاهم‌نامه همکاری سازمان دارالقرآن الکریم و ادارات کل تبلیغات اسلامی استان‌ها در سال ۱۴۰۲ مشخص و تعیین شده است. حجم عملیاتی که در تفاهم‌نامه استان مشخص شده است شامل افرادی می‌شود که در این برنامه به عنوان نفرات برگزیده انتخاب شده و به آن‌ها جایزه تعلق می‌گیرد؛ بدیهی است تعداد مخاطبان این برنامه باید چندین برابر تعداد برگزیدگان باشد.

۴- چکیده طرح (به طور خلاصه و ساده طرح را توضیح دهید)

در راستای اهداف یاد شده پویشی با عنوان «مستورا» در ابعاد ملی آماده اجراست؛ این پویش حاوی ۱۲ فراز قرآنی است که در یک سیر معنادار، گفتمان قرآنی ناظر به مسئله "عفاف"، "زن" و "خانواده" را تبیین می‌نماید و علاوه بر ایجاد توجه به نقش قرآن کریم در حل مسائل، راه حل مسئله مذکور را تشریح می‌نماید.

مسابقات حفظ این ۱۲ فراز (که در قسمت ملاحظات اجرایی ذکر شده است) می‌تواند به روش‌های مختلف با توجه به ظرفیت‌های استانی و شهرستانی در دسترس، از طریق موسسات و خانه‌های قرآنی مردمی و دیگر ظرفیت‌های استان از جمله آموزش پرورش و حوزه علمیه و ... با استفاده از ظرفیت جریان‌ساز هیئت اندیشه‌ورز بانوان قرآنی در استان و شهرستان برگزار گردد.

تأکید بر مسابقات "حضور" و "شفاهی" است اما برگزاری مسابقات "مجازی" با هدف توسعه گسترده مخاطبان نیز مورد قبول است.

از جمله اقداماتی که در این زمینه توسط سازمان دارالقرآن الکریم صورت گرفته، «تدوین کتاب مستورا، کتابچه حفظ و محتواهای آموزشی با تمرکز بر ۱۲ فراز قرآنی» ویژه مخاطبان مختلف شامل دانش‌آموزان مقطع متوسطه، معلمان و طلبان حوزه‌های علمیه و عموم مردم و همچنین «برگزاری دوره‌های آموزشی و مسابقات فراگیر در سطح ملی» می‌باشد. این مسابقات ملی و جوایزش می‌تواند انگیزه بیشتری برای مخاطبان در سراسر کشور جهت مشارکت بیشتر ایجاد نماید.

تعدادی کتاب مستورا و کتابچه چاپ شده برای حفظ این آیات برای استان ارسال شده است و فایل pdf این کتاب‌ها و همچنین کلیپ‌های تصویری مناسب برای مسابقه این آیات، در فضای مجازی در دسترس قرار گرفته است.

۵- نقش دستگاه‌ها و نهادها

ردیف	نام واحد	نقش
۱	مرکز رسانه و گفتمان‌سازی سازمان دارالقرآن الکریم	نقش ستادی در تولید محتوا، طراحی و راهبری عملیات
۲	ادارات امور قرآنی استان‌ها	نظارت بر استان‌ها در اجرای طرح
۳	هیئت اندیشه‌ورز بانوان قرآنی استان‌ها و شهرستان‌ها	جریان‌سازی و پیگیری و استفاده از ظرفیت‌های استانی و شهرستانی برای اجرای گسترده طرح
۴	مؤسسات و دستگاه‌های مراکز مختلف مردمی و حاکمیتی	مشارکت و همکاری در اجرای طرح

۶- مراحل و تقویم اجرایی

ردیف	مراحل اجرا	مسئول اجرا	زمان اجرا
۱	تولید محتوای محوری (۱۲ فراز قرآنی کتاب مستورا)	مرکز رسانه و گفتمان‌سازی ستاد	مهر ۱۴۰۲
۲	تهیه و ابلاغ شیوه‌نامه	مرکز رسانه و گفتمان‌سازی ستاد	آبان ۱۴۰۲
۳	انجام هماهنگی لازم با مؤسسات و دستگاه‌های فرهنگی استان	ادارات امور قرآنی استان به کمک هیئت اندیشه‌ورز بانوان	آبان ۱۴۰۲
۴	برگزاری مسابقات حفظ ۱۲ فراز قرآنی کتاب مستورا	ادارات امور قرآنی استان به کمک هیئت اندیشه‌ورز بانوان توسط مؤسسات و دیگر ظرفیت‌های مردمی	۲۰ آبان تا ۲۰ آذر ۱۴۰۲
۵	ضریب دادن به پویش ملی در سطح استان جهت افزایش شرکت‌کنندگان در پویش ملی مستورا	ادارات امور قرآنی استان به کمک هیئت اندیشه‌ورز بانوان	۲۶ آبان تا ۱۸ آذر ۱۴۰۲
۶	گزارش‌گیری نهایی و ارسال به مرکز	اداره قرآنی استان	دی ۱۴۰۲
۷	بررسی و نظارت و ارزیابی	طرح و برنامه ستاد و واحدهای تخصصی مرتبط	دی ۱۴۰۲

۷- ملاحظات اجرایی (نکات مهم، مقررات عمومی و ضوابط خاص)

در داوری و ارزیابی این مسابقات، هم فهم پیام آیات باید مورد ارزیابی قرار گیرد و هم حفظ شرکت کنندگان. البته به دلیل اینکه این مسابقات برای مخاطبان عمومی برگزار می‌گردد، طبیعتاً سخت‌گیری‌های فنی که در دیگر آزمون‌های حفظ مورد نظر قرار است، مد نظر نخواهد بود. بسترهای مختلفی برای ضریب دادن به این پویا قابل استفاده است؛ از جمله صدا و سیمای استانی، شبکه‌های مجازی، آموزش و پرورش و مؤسسات قرآنی و ... امید است هر کدام از استان‌ها تلاش نمایند حداکثر ظرفیت‌های استانی را برای اجرای این پویا به خدمت بگیرند. از جمله:

- انجام هماهنگی لازم با مراکز فرهنگی استان از جمله ادارات کل آموزش و پرورش، ادارات کل فرهنگ ارشاد اسلامی، سازمان بسیج مستضعفین، حوزه‌های علمیه، شبکه تلویزیونی استان و ... جهت تبلیغات و ترویج و تعمیم اهداف این طرح در استان
- تشویق مؤسسات و دیگر مخاطبان به شرکت در پویا ملی مستورا که در تاریخ ۲۷ آبان تا ۱۲ آذر در پیام‌رسان‌های "شاد" و "روبوکا" برگزار می‌گردد.

نشانی آیه	عنوان درس
سوره آل عمران آیه ۱۸۷	وَ إِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَ لَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَ اشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبُئْسَ مَا يَشْتَرُونَ
سوره اعراف آیه ۲۷	يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا إِنَّهُ يَرَائِكُمْ هُوَ وَ قَبِيلُهُ مِمَّنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
سوره انعام آیه ۱۱۲	وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرَهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ
سوره روم آیه ۲۱	وَ مِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ
سوره تحریم آیه ۶	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ نَارًا وَ قُودُهَا النَّاسُ وَ الْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَ لَا يَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ
سوره اسراء آیه ۷۰	وَ لَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَ حَمَلْنَاهُمْ فِي الْبُرِّ وَ الْبَحْرِ وَ رَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَ فَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا
سوره احزاب آیه ۳۳	وَ قَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَ لَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَ اقْنَعْنَ الصَّلَاةَ وَ الزَّكَاةَ وَ اطِغْنَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُم تَطْهِيرًا
سوره احزاب آیات ۵۹ و ۶۰	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكِ وَ بَنَاتِكِ وَ نِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَ كَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَ الْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَتُفْرِكَنَّكُم بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا
سوره توبه آیه ۷۱	وَ الْمُؤْمِنُونَ وَ الْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ يُطِيعُونَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ أُولَئِكَ سَرَّحْنَاهُمْ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
سوره نور آیه ۳۰ و ۳۱	قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَ يَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ وَ قُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَ يَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَ لَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ لِيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ
سوره نور آیه ۳۲	وَ أَنْكِحُوا الْأَيَامَى مِنْكُمْ وَ الصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَ إِمَانِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ اللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
سوره آل عمران آیه ۷۹	مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَ وَ النَّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَ لَكِنْ كُونُوا رَبَّائِيِّنَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ وَ بِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ

۸- نحوه هزینه کرد و نرخ‌نامه

بر اساس مفاد تفاهم‌نامه همکاری فی ما بین سازمان دارالقرآن الکریم و ادارات کل تبلیغات اسلامی و آئین‌نامه محاسبه و پرداخت حواله‌های فعالیت‌های قرآنی سال ۱۴۰۲ مطابق آنچه در بخش اهداف عملیاتی طرح بیان شد، هزینه واحد حجم عملیات پیش‌بینی شده برای اجرای برنامه و عمدتاً جوایز افراد برگزیده در نظر گرفته شده است.

۹- نحوه ارائه گزارش عملکرد

عناوین اطلاعات مورد نیاز	تعداد مسابقات برگزار شده - اطلاعات مراکز برگزار کننده - تعداد مجموع شرکت‌کنندگان - اسامی برندگان و جوایز اهدا شده
عناوین مستندات و ضوابط مورد نیاز	پوسترهای تبلیغاتی مسابقات و عکس‌های گزارشی از برگزاری مسابقات
زمان ارائه گزارش	انتهای آذر ۱۴۰۲